

Punkt 5.

Drøftelse af chanceulighed

2016-020372

Skoleforvaltningen og Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen fremsender til Skoleudvalget og Familie- og Socialudvalget, temadrøftelse om chanceulighed.

Beslutning:

Drøftedes.

Der nedsættes en tværforvaltningsgruppe (FB, SK og SUN), der udarbejder oversigt over allerede eksisterende specialiserede indsatser for familier i udsatte positioner.

Børnepolitikken skal være fundamentet og den røde tråd i det fremadrettede arbejde, men suppleres med centrale principper for samarbejdet om familier i udsatte positioner.

Eventuelle indsatser skal fokusere på inddragelse af borgere, medarbejdere og decentrale lederes erfaringer og nye indspil. Koordinering, systematik og kommunikation vil være centrale elementer i analysen og eventuelle indsatser.

Der er planlagt et senere temamøde i byrådet for drøftelse af Chanceulighed.

Jens Toft-Nielsen var fraværende.

Sagsbeskrivelse

Nærværende sag fremsendes, fordi der i Familie- og Socialudvalget og Skoleudvalget ønskes en drøftelse af begrebet "chanceulighed" på det fælles udvalgsmøde. Nedenstående præsenteres baggrundsmateriale samt et udpluk af Aalborg Kommunes nuværende indsatser, der bl.a. er igangsat for at mindske chanceuligheden.

Baggrund

Alle børn og unge skal være en del af fællesskabet og have en god barndom. Heldigvis trives størstedelen af børn og unge bosat i Aalborg Kommune, men der er fortsat mange, hvis opvækstvilkår og muligheder er udfordret. Derfor er det naturligt at have interesse for udsatte børn og unges skolegang og begrebet chanceulighed

Forskningen peger på at vejen frem for de udsatte børn og unge og deres familier er at mindske chanceuligheden ved en tidlig indsats og ved at have fokus på udsatte børns skolegang.

Ulighed begynder tidligt i livet og "kløften" forsvinder ikke.

Professor i økonomi Michael Rosholm, Århus Universitet, har forsket i social ulighed og har følgende pointer. Det offentlige har en masse gode intentioner og et stort offentlig ressourceforbrug, alligevel har danske børn ikke lige muligheder. Der er en del, som ikke klarer sig og den tidlige kløft der er i forhold til socioøkonomisk forskel udlignes ikke (KLs Børnetopmøde, januar 2016).

Michael Rosholm mener der er hjælp at hente ved den amerikanske økonom, nobelpristager og formand for bestyrelsen af Trygfondens Børneforskningscenter på Aarhus Universitet James J. Heckman.

Han har vist, at det er en langt bedre forrentning for samfundet at investere i de helt små børns udvikling, end at vente til de kommer i skole. Her er det nærmest for sent at genoprette en socialt skæv livsbane.

Heckman viser med en række konkrete eksempler, at jo tidligere vi griber ind, des mere effektive er vi i forhold til at sikre en positiv livsbane for udsatte børn.

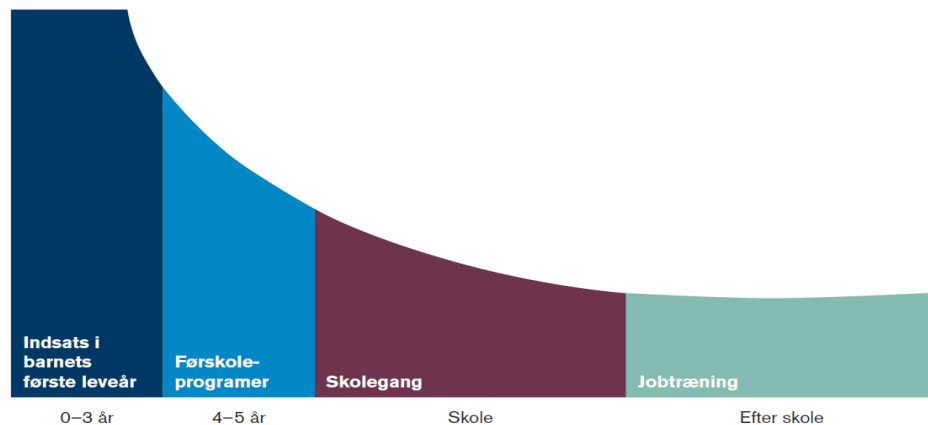
I stedet for omfordeling eller "re-distribution" af de økonomiske ressourcer i voksenlivet, taler Heckman om "præ-distribution". Det indebærer, at der helt tidligt i et barns liv tilføres ressourcer til dets udvikling.

På figur 1 ses Heckman-kurven, som viser, hvilken forrentning eller gevinst som samfundet får ud af at sætte ind i en given alder hos børn og unge. (KI-udspil om udsatte børn og unge 2015)

FIGUR 1.

Forrentning af social indsats i forhold til alder og målgruppe

Kilde: James Heckman (2008): Return of investment

Udsatte børns skolegang

Et af skolens mål er at mindske betydningen af den sociale baggrund. Familierettede indsatser skal understøtte børnenes skolegang men begge har ikke formået at udjævne den sociale ulighed. Det viser nye nøgletal fra SFI (Det nationale forskningscenter for velfærd). Det fremgår bl.a.:

- Ca. 15 % forlader folkeskolen uden tilstrækkelige læsefærdigheder – og socioøkonomisk baggrund har her betydning
- Udsatte unge forlader folkeskolen med markant dårligere karakterer end ikke-udsatte
- Meget færre udsatte unge gennemfører en ungdomsuddannelse end ikke-udsatte

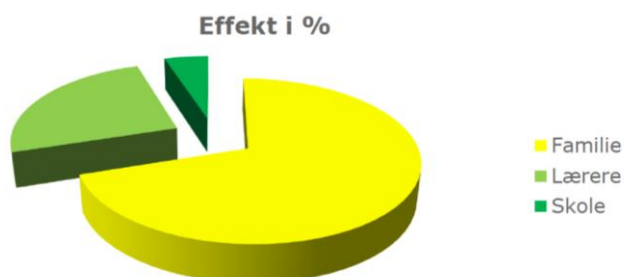
Hvem betyder mest for børnenes læring?

Forældre og familie har afgørende betydning i forhold til læringsmiljø, boglige og ikke- boglige evner og forståelser og endelig i forhold til socioøkonomisk baggrund og ressourcer, hvorfor det er centralt at inddrage dem;

- En treårig fra et højtuddannet hjem har hørt 30 millioner flere ord, end en treårig fra et lavt uddannet hjem
- Børns faglige resultater i 9-10 års alderen kan henføres til, hvor megen tale de har hørt i 0-3 års alderen
- Variationen i børns IQ og sproglige evner er proportional med, hvor meget deres forældre taler med dem
- Højtudannede forældre bruger dobbelt så meget tid på deres børn, end lavt uddannede forældre

HVEM BETYDER MEST FOR BØRNENES LÆRING?

UDSATTE BØRN OG UNGES SKOLEGANG, 14.03.2016

Fokus på faglige kompetencer – Børn skal trives for at lære...men lære for at trives

Alt for mange udsatte børn oplever, at der ikke er forventninger til deres faglige niveau, det være sig børn med særlige behov, anbragte børn, og børn fra udsatte familier.

Forskningen viser, at indsatser målrettet faglige præstationer for elever med svag socioøkonomisk baggrund har effekt og at betydningen af sociale og personlige kompetencer har betydning. "Ikke kognitive" kompetencer grundlægges tidligt i barndommen, så som selvkontrol, behovsudsættelse, åbenhed, udadvendthed, flid og omhyggelighed.

Og vi ved at disse "ikke kognitive" kompetencer har stort betydning for succes i voksenlivet herunder i forhold til uddannelse og beskæftigelse.

Her kan Familie- og Beskæftigelsesforvaltningens indsatser understøtte skolens indsatser, fx ved at sætte fokus på beskyttelsesfaktorer og indsatser der fremmer selvkontrol i de tidlige år. Indsatser har typisk størst effekt, når de har et specifikt fokus, og det er ikke de samme der skal til for at styrke henholdsvis faglighed og personlige/socialt kompetencer – og sociale indsatser har ikke nødvendigvis faglige effekter.

Derfor kan det ene element sjældent stå alene, når det gælder de udsatte børn og unge. Derfor er det vigtigt, at Skoleforvaltningen og Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen fortsætter det gode samarbejde om en helhedsorienteret indsats for at få særlig viden om samspillet mellem sociale og faglige indsatser.

Forvaltningernes igangsatte indsatser og initiativer

Skoleforvaltningen og Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen har ud over de lovgivningsmæssige indsatser (lige fra sundhedspleje til UU-vejledning) igangsat en række lokale initiativer, der har til formål at mindske chanceuligheden. Det kræver både fagligt og kommunalpolitisk ledelse, hvis vi for alvor skal lykkes med at give alle børn og unge en chance i livet. Disse indsatser og initiativer beskrives nærmere i Udviklingsstrategien for børn, unge og familier med særlige behov, som behandles i særskilt punkt på dagsordenen.

Drøftelse på det fælles udvalgsmøde

Aalborg kommune ønsker at have høje ambitioner på alle børns vegne og en tidlig indsats er central. Der er mange gode initiativer i gang i begge forvaltninger. Der ønskes en drøftelse af, om der skal sættes yderligere i værk og om prioriteringer på området reelt mindsker chanceuligheden.

Rådmændene lægger derfor op til drøftelse herom, med udgangspunkt i følgende spørgsmål;

- Hvordan mindskes den negative betydning af social baggrund? Hvad har Aalborg Kommune gode erfaringer med og hvor kan vi skabe størst effekt?
- Hvor vil vi gerne hen? Har vi de rette indsatser i Aalborg Kommune der målrettet rammer og løfter udsatte børn og unge eller rammer vi mere bredden?
- Hvilke kommunalpolitiske prioriteringer og handlinger giver det bedste grundlag for at mindske social ulighed, hvad skal vi satse på?
- Har Aalborg Kommune med det nuværende grundlag og de igangsatte indsatser de nødvendige redskaber der skal til for at mindske chanceuligheden eller skal der igangsættes yderligere initiativer?